

Raadsleden van de gemeente
Zwijndrecht

Kopie naar
griffie

Onderwerp
Rechtspositieregeling en integriteit

Van/behandeld door
Dédée Voogd-Ruisch

Datum
19 september 2019

Geachte mevrouw/mijnheer,

Op 10 september heeft de behandeling van een drietal stukken tijdens de carrouselvergadering plaatsgevonden. Het jaarverslag integriteit, het integriteitsplan en de verordening rechtspositie voor raads-, burger- en commissieleden.

Vanuit de raad zijn een viertal vragen gesteld:

1. Uitzoeken hoe we recht doen aan de functie van burgerlid. Vanuit de raad is aangegeven dat deze burgerleden vooral op de achtergrond actief zijn voor de fractie en niet daadwerkelijk het woord voeren. Presentiegeld bij woordvoering alleen, vinden een aantal fracties niet rechtdoen aan de functie van de burgerleden.
2. Uitzoeken van mogelijkheid om alle burger(raads)leden (huidige maar ook nieuwe) tot en met de verkiezingen in 2022 een vaste vergoeding te blijven geven in het licht van de nieuwe rechtspositieregeling (overgangsregeling).
3. Wanneer heeft er precies besluitvorming plaatsgevonden over de uitbreiding van de functie met 24 uur?
4. Toezegging: over 2 weken is bijlage 1 van het integriteitsplan voorzien van een planning.

Hieronder worden uw vragen beantwoord en de materie waar nodig verder toegelicht.

Vraag 1 en 2 :

Met de nieuwe rechtspositieregelgeving heeft de minister aangegeven de rechtspositie van decentrale politieke ambtsdragers zoveel mogelijk dwingendrechtelijk te willen regelen. Dat betekent dat de regels vastliggen, als iets niet is geregeld, kan het ook niet geregeld worden. Er is slechts beperkt ruimte om zelf iets nader te regelen.

Met name op het gebied van vergoedingen is de nieuwe regeling onverbiddelijk: als iets niet is geregeld, kan het niet vergoed worden! Doe je dat wel dan is de besteding van het overheidsgeld niet rechtmatig. Als de accountant dit opmerkt, wordt dit in het openbare verslag vermeld.

De Gemeentewet, maar ook het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers kent geen functie of politieke ambtsdrager zoals wat wij een burgerraadslid noemen. Dat is ook logisch want burger(raads)leden worden ook niet gekozen en zijn daarmee ook geen politieke ambtsdrager.

Daarmee is een vaste vergoeding die wordt betaald vanuit de gemeente zoals dat voor raadsleden gebeurt, juridisch gezien niet mogelijk en daarmee ook niet rechtmatig.

Dat betekent ook dat een overgangsregeling (het behouden van de vaste vergoeding voor de zittende burgerraadsleden) helaas ook niet rechtmatig is en dus niet mogelijk is.

Of we het nu leuk vinden of niet, we zullen moeten opereren binnen de wettelijke regeling.

Een vergoeding voor de werkzaamheden van burgerleden kan op grond van de nieuwe regelgeving wel op 2 manieren rechtmatig geregeld worden:

1. Door bepaalde vergadering(en) van de raad aan te merken als commissievergadering in de zin van artikel 84 Gemeentewet. Dat maakt een burgerlid commissielid in de zin van artikel 3.4.1. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, waardoor er een recht op presentiegeld, reiskosten en een mobiel device ontstaat. (Het reglement van orde moet hierop worden aangepast).
2. Door de fracties zelf de vergoeding van hun burgerleden te laten regelen via de fractievergoeding.

Hieronder worden beide opties verder toegelicht.

[Optie 1: Aanmerken als commissievergadering / commissielid](#)

Op het moment dat we de carrouselvergadering en/of de oriëntatieavonden aanmerken als commissievergaderingen in de zin van het Rechtspositiebesluit en artikel 84 Gemeentewet, dan heeft een (aanwezig) burgerlid recht op presentiegeld (€ 82,46 per vergadering).

De vervolgstap is om vooraf aan te geven welke vergadering(en) als commissievergadering moeten worden aangemerkt. Het reglement van orde van de raad moet hierop worden aangepast. Hier hangt uiteraard een financieel prijskaartje aan.

Tabel financiële gevolgen van het aanmerken van vergadering(en) als commissievergadering in de zin van artikel 84 Gemeentewet.

Kosten van de mogelijkheden presentiegeld vergeleken met de vergoeding t/m 2018 en gebaseerd op de planning van 2019 ¹	Vergoeding tot en met 2018 € 275,00 per maand	Presentiegeld bij de carrouselvergadering en bij volledige aanwezigheid (13 vergaderingen)	Presentiegeld bij carrouselvergadering en oriëntatieavond bij volledige aanwezigheid (28 vergaderingen)
Vergoeding Per burger(raads)lid Op jaarbasis	€ 3.300,00	€ 1.071,98	€ 2.308,88
Totale kosten gemeente (bij twee burgerleden per fractie)	€ 59.400,00	€ 19.295,64	€ 41.559,84

Daarnaast hebben de burgerleden volgens de nieuwe regeling recht op vergoeding van de reiskosten en recht op een mobiel device. Het bedrag voor vergoeding van de reiskosten is afhankelijk van het aantal gereden kilometers en daarom voor ieder burgerlid verschillend. Deze reiskostenvergoeding komt bovenop het presentiegeld. Let op, dit is een open eind regeling.

Nadeel van deze optie is de administratieve last voor de griffie. Aanwezigheid van de burgerleden moet goed bijgehouden worden en moet ook kunnen worden overlegd. Reiskosten moeten ook worden verwerkt en brengen daarmee ook de nodige administratie met zich mee.

Opgemerkt wordt verder dat er in een vergadering die als commissievergadering is aangemerkt geen besluitvorming meer mag plaatsvinden. Dat mag dan alleen nog in een raadsvergadering.

Alleen door fysiek aanwezig te zijn, ontvangen burgerleden van een fractie een vergoeding. Al het werk wat op de achtergrond plaatsvindt, wordt niet vergoed. Medewerkers van fracties die de vergadering niet bijwonen, hebben dus geen rechten in deze optie.

Optie 2: Fracties zelf de inzet van hun vrijwilligers te laten betalen (uit fractiebudget)

Een andere optie is om de fracties zelf hun burgerleden (en/of andere vrijwilligers) laten betalen. Hieraan hangt een plafond van € 1.500,00 per vrijwilliger per jaar. Dat is de

¹ Exclusief reiskostenvergoeding

maximale vergoeding van vrijwilligers (volgens belastingwetgeving). Bij een vergoeding boven dit bedrag moet belasting worden afgedragen.

Opgepast moet worden voor de aanwezigheid van een arbeidsrelatie, daarmee zou een fractie werkgever van de 'vrijwilliger' worden.

Omdat het vaste bestanddeel van de fractievergoeding nu beperkt is, zou een vervolgstap van deze keuze kunnen zijn om de vaste vergoeding per fractie te verhogen zodat de fracties een vergoeding aan hun vrijwilligers kunnen bekostigen.

Tabel overzicht financiële gevolgen van het verhogen van het fractiebudget.

Kosten van verhoging fractiebudget vergeleken met de vergoeding t/m 2018 ²	Vergoeding burgerraadslid tot en met 2018 van € 275,00 per maand	Vergoeding door fractie van burgerleden (uitgaande van twee vrijwilligers per fractie met maximale vergoeding)
Vergoeding per vrijwilliger Op jaarbasis	€ 3.300,00	€ 1.500,00
Totale kosten gemeente (bij twee burgerleden per fractie)	€ 59.400,00	€ 27.000,00

Bij de keuze voor deze optie moet nog wel bekeken worden hoe we aan de vrijwilligers, die dat nodig hebben, via de fractie een mobiel device beschikbaar kunnen stellen. Dat is een vraagstuk wat nog verder uitgezocht moet worden.

Deze optie brengt mogelijk ongelijkheid tussen burgerleden met zich mee. Het is namelijk aan de fractie om vrijwilligers te vergoeden en de hoogte van de vergoeding te bepalen (met een plafond dus van € 1.500,00 op jaarbasis).

De uitgaven van de fracties moeten daarnaast ook rechtmatig zijn en dat betekent dat de procedure zoals weergegeven in de desbetreffende Verordening op de ambtelijke ondersteuning en fractievergoeding moet worden gevolgd. Zodat iedere fractie, net zoals dat nu moet, achteraf verantwoording moet kunnen afleggen over de besteding van het fractiebudget.

Voordeel van deze regeling is dat ook andere vrijwilligers die de fracties ondersteunen, voor een vergoeding in aanmerking komen en niet alleen de burgerleden die op de

² Bij deze optie hebben vrijwilligers geen recht op reiskosten. Er komen dus geen extra kosten bij, behalve de voorziening voor een mobiel device.

vergaderingen komen. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de keuze met welk bedrag de vaste vergoeding voor de fracties opgehoogd kan worden.

De vergoeding van vrijwilligers, wat een burgerlid feitelijk is, is voorzien binnen de verordening en komt het dichtst bij de vaste vergoeding zoals deze nu ook geldt. Vergoeding is daarmee afhankelijk van de fractie maar onafhankelijk van de aanwezigheid bij vergaderingen.

Vraag 3:

- Wanneer heeft er precies besluitvorming plaatsgevonden over de uitbreiding van de functie met 24 uur?

Antwoord:

De besluitvorming over de uitbreiding van de formatie voor integriteit heeft plaatsgevonden tijdens de 1e bestuursrapportage 2019.

Waarom de eerste burap?

Integriteit is een gemeentewettelijke taak die onder verantwoordelijkheid van de secretaris en de burgemeester wordt uitgevoerd.

Vooraf de bevoegdheden van de burgemeester en gestelde eisen aan (bestuurlijke) integriteit zijn de afgelopen jaren uitgebreid waardoor de beschikbare formatie onder druk kwam te staan. Wij hebben deze uitbreiding de afgelopen jaren opgevangen binnen de reguliere formatie, wat ten koste ging van andere taken. Gezien het belang en de noodzaak is daarom in de eerste bestuursrapportage om uitbreiding van formatie verzocht. De uitbreiding had ook in de Kadernota 2020 als autonome ontwikkeling kunnen worden opgenomen. Kortom; een autonome ontwikkeling in een reguliere wettelijke taak waarvoor onvoldoende formatie beschikbaar was.

Vraag 4:

- Toezegging: over 2 weken is bijlage 1 van het integriteitsplan voorzien van een planning.

Antwoord:

Het integriteitsplan en met name de integriteitswijzer (bijlage 1) is opgesteld aan de hand van richtlijnen van het inmiddels in het CAOP (Centrum Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel) opgegangene BIOS (Bureau Integriteit Openbare Sector) als checklist voor acties die je als gemeente kan ondernemen op het gebied van de ambtelijke integriteit.

De bestuurlijke integriteit is niet in die checklist meegenomen. Zwijndrecht heeft daar zelf een bestuurlijke integriteitscyclus voor ontwikkeld.

De raad is gevraagd het integriteitsplan vast te stellen (op advies van BIOS) om daarmee aan te geven dat Integriteit door alle (bestuurs)organen van de gemeente als een belangrijk onderwerp wordt gezien. Het voorziet in commitment en het uitdragen van een gezamenlijk standpunt op dit gebied.

Het opstellen van een planning op het gebied van de ambtelijke integriteit is een taak van de secretaris, die op basis van de wet verantwoordelijk is voor de ambtelijke integriteit. De secretaris doet dat uiteraard in samenspraak en onder gedeelde verantwoordelijkheid van het MT. Samen zijn ze verantwoording verschuldigd aan het college. Met het jaarverslag integriteit wordt richting MT, college en raad informatie gegeven over hoe het in de organisatie gaat op het gebied van integriteit.

De verantwoordelijkheid voor de bestuurlijke integriteit ligt bij de burgemeester. Hij zal uiteraard in afstemming met de raad en de griffier hier een plan voor opstellen. In Zwijndrecht is de basis hiervoor gelegd in de bestuurlijke integriteitscyclus.

Op dit moment is er slechts een globale concept planning aan te leveren ten aanzien van de geconstateerde actiepunten in het integriteitsplan. Het MT zal zich voor 2020 en verder gaan buigen over de gewenste prioritering in deze.

Inmiddels zijn een aantal punten, na de opstelling van het integriteitsplan reeds uitgevoerd.

De volgende actiepunten zijn in het integriteitsplan geformuleerd:

3	CONCEPT Planning uitvoering integriteitsplan	planning ⁴
	Actiepunten Commitment & Visie	2019
	Onderschrijven van de visie op integriteit(sbeleid) door vaststelling van dit integriteitsplan door MT, college en gemeenteraad	oktober 2019
✓	Voldoende tijd en middelen beschikbaar stellen om het integriteitsbeleid verder vorm te geven en uit te voeren.	mei 2019 besloten
	Actiepunten waarden & normen:	2020
✓	Regelgeving en overige informatie moet makkelijk(er) vindbaar zijn voor betrokkenen (ambtelijk)	Medio 2019 uitgevoerd
	Regelgeving en overige informatie moet makkelijk(er) vindbaar zijn voor betrokkenen (bestuurlijk)	2020
	Aandacht bekendheid vertrouwenspersonen	doorlopend

³ ✓ betekent dat de actie al is uitgevoerd.

⁴ Voorstel integriteitscoördinator

	Actiepunten Regels & Procedures	2020 e.v.
	Actueel houden van regelgeving en de bekendheid van de regelgeving	doorlopend
	Nagaan van conformiteit van de bestaande (aanpalende) regelingen	2020 e.v.
	Uitvoeren van een weerbaarheidsanalyse	n.t.b.
	Actiepunten personeelsbeleid & cultuur	2020 e.v.
	Actualiseren van inwerkprogramma (invoering exitgesprek)	2020 - 2021
	Toevoegen van aandacht voor aan integriteit gerelateerde onderwerpen zoals ondermijning en privacy (AVG)	2020
	Onderzoek naar het nakomen van de interne processen	n.t.b.
	Inventarisatie kwetsbare functies	n.t.b.
✓	Verdere verankering eed, belofte en verklaring	2019
✓	Invoering VOG	Medio 2019 uitgevoerd
	Actiepunten handhaving	doorlopend
	Verbeteren van de handhaving bij incidenten	doorlopend
	Verbeteren van communicatie rondom de handhaving van integriteit	doorlopend
	Aandacht voor aanspreken	doorlopend
	Actiepunten Voortgang & rapportage	jaarlijks
	Verdere vormgeving van de monitoring en verantwoording van het integriteitsbeleid	n.t.b.
	Periodiek uitvoeren van I-inzicht	jaarlijks
	Uitvoeren weerbaarheidsanalyse	n.t.b.
	Continueren jaarverslag integriteit	jaarlijks
	Communicatie over de verantwoording richting personeel en bestuur	jaarlijks
	Actiepunten organiseren & borgen	2019-2020
✓	Voldoende tijd en middelen vrijmaken voor de uitvoering van het integriteitsbeleid (functieomvang integriteitscoördinator)	mei 2019 besloten
	Heroverwegen plaats binnen de organisatie van de integriteitscoördinator	Eind 2019
	Opstellen planning uit te voeren actiepunten	2019
	Opzetten en bijhouden van overlegstructuur tussen/met alle betrokken actoren.	2020 e.v.

Datum

19 september 2019

Onderwerp

Rechtspositieregeling en

integriteit

Pagina

8 van 8

We hopen uw vragen hiermee voldoende te hebben beantwoord en toegelicht. Uiteraard zijn we altijd bereid om verder met u over dit onderwerp in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Ella Croonenberg-Borst
Secretaris

Hein van der Loo
Burgemeester